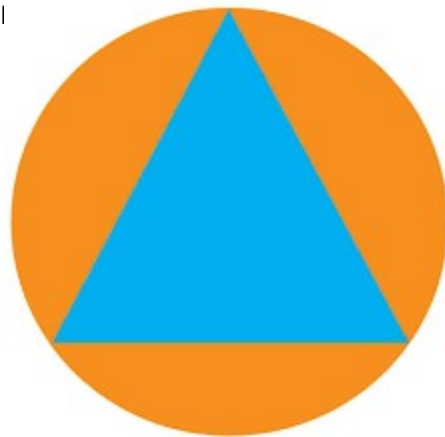

***Upute građanima za provođenje mjera osobne i
uzajamne zaštite u slučaju nastanka prirodnih i
drugih nesreća***

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu SBK/KSB

Kako postupati kod pozivanja u slučaju traženja pomoći

- Stanite i razmislite gdje se nalazite
- Za pomoć nazovite kontakt službe za pomoć:

121- civilna zaštita

122- policija

123 – vatrogasci

124 - hitna medicinska pomoć

PTT- informacije - 1182/1188

BIHAMK

(stanje i pomoć na putevima) - 0331282

- Počnite razgovor odmah govoreći polako i razgovijetno, što se dogodilo, gdje se dogodilo, kada se dogodilo i imali li ozlijeđenih.
- Navedite točnu adresu mjesta nesreće i osobno dočekajte pomoć.
- Budite spremni dati dalje informacije i osobne podatke (ime i prezime).
- Završite razgovor kada vam služba koju ste kontaktirali to dozvoli.
- Vaš razgovor neće odgoditi upućivanje pomoći, jer pomoć može biti upućena i dok je razgovor u tijeku. Kažite sve što ste zapazili, vidjeli ili čuli.
- Ne telefonirajte na liniji dok ne dođe pomoć. Služba koju ste kontaktirali možda će trebati dodatne informacije.
- Dojava nepostojećeg događaja je zakonom kažnjivo.

ZAŠTITA OD POPLAVA

Što raditi prije/tijekom trajanja/nakon poplave – vodič za građane

PRIJE NASTANKA POPLAVE

- Budite na oprezu.
- Pratite obavijesti lokalnih organa vlasti, organa zaduženih za zaštitu od poplava, vijesti u medijima, itd.
- Upoznajte se sa zvučnim signalima za uzbunjivanje koji se koriste u slučaju opasnosti od poplava,
- Ako je za vaše područje izdano upozorenje o poplavi – odmah se sklonite na sigurnu lokaciju (bujična poplava se brzo razvija, nemojte čekati da vidite porast nivoa vodostaja).
- Prikupite sve što je potrebno da se snađete u prvo vrijeme kada nastane katastrofa – vodu za piće, hranu koju nije potrebno držati u frižideru niti kuhati, novac u gotovini, lijekove i paket prve pomoći, odjeću, toaletni pribor, radio aparat na baterije, baterijsku lampu, rezervne baterije, važne dokumente: osobnu iskaznicu/putovnicu, dokumente o osiguranju, zdravstvenu knjižicu, brojeve bankovnih računa, itd.
- Budite spremni za evakuaciju.
- Odredite lokaciju na koju idete.
- Odredite alternative rute putovanja koje nisu podložne plavljenju.
- Planirajte što ćete uraditi s kućnim ljubimcima.
- Vodite računa da u vašem vozilu ima dovoljno goriva.

- S obitelji razgovarajte o planu postupanja u slučaju poplave.
- Odredite gdje ćete se sastati u slučaju razdvajanja obitelji.
- Zaštite svoju imovinu, između ostalog, i osiguranjem imovine, ako je to moguće.
- Prenesite dragocjenosti i namještaj na viši kat/katove kuće.
- Prenesite opasan materijal (boje, ulje, pesticide i sredstva za čišćenje) na viši kat/katove kuće.
- Isključite iz utičnice sve električne aparate.
- Unesite u kuću sve pokretne predmete ili ih pričvrstite.
- Ako je moguće, napravite prepreke od vreća s pijeskom kako biste spriječili vodu da uđe u unutrašnjost kuće.
- Ako vam je rečeno da se evakuirate, brzo napustite kuću.

TIJEKOM TRAJANJA POPLAVE

- Budite na oprezu.
- Pratite sve vijesti.
- Nemojte voziti, osim ako ne morate.
- Slijedite preporučene rute i izbjegavajte područja pogođena katastrofom.
- Vodite računa o putevima koje je odnijela voda, odronima i oborenim stablima i dalekovodima.
- Budite posebno obazrivi noću, kada je teže prepoznati opasnost od poplave.
  - Ako se podigne nivo vode oko vašeg automobila, odmah napustite vozilo. Popnite se što prije na uzvišenje.
- Nemojte nikada voziti poplavljenim putnim pravcima.
- Izbjegavajte već poplavljena područja i nemojte pokušavati prijeći preko vodotoka.
- Držite se podalje od dalekovoda i električnih žica.
- Odmah se evakuirajte, ako mislite da ste u opasnosti ili ako vam je evakuacija savjetovana.
- Brzo djelujte. Spašavajte sebe, a ne svoje stvari.
- Premjestite se na sigurnije područje prije nego što pristup bude presječen vodom čiji nivo raste.
- Obitelj treba putovati u jednom vozilu kako bi izbjegla razdvajanje i kako bi se smanjila zagušenost putnih pravaca.
- Ne dodirujte električne aparate ako ste mokri ili ako stojite u vodi.
- Osigurajte svoju kuću/stan: zaključajte sva vrata i zatvorite sve prozore.

- Nikad nemojte pokušavati hodati ili plivati kroz vodu koja teče.
- Prije nego što odete, isključite dovod struje, vode i plina.
- Ako neko padne ili se zaglavi u vodi:
  - nemojte plivati za žrtvom
  - pokušajte pratiti tu osobu
  - pozovite 121, 122 ili 123 za pomoć
- Nosite odgovarajuću obuću (posjekotina na stopalu je najčešća povreda nakon katastrofe).
- Vodite računa o životinjama koje su možda nanijele poplavne vode.
- Tražite potrebnu medicinsku pomoć. Nemojte zanemarivati manje povrede ili bolesti.
- Potrebno je da odjeća, sklonište i prva pomoć budu na raspolaganju.
- Voda u bunarima treba biti testirana da bi se utvrdio stupanj čistoće vode prije korištenja vode za piće.
- Bacite lijekove, hranu i vodu koja je bila u kontaktu s poplavnom vodom.
- Djeca se ne smiju igrati u poplavljenim područjima.
- Prozore i vrata držite otvorenim radi prozračivanja.

NAKON POPLAVE

- Nemojte se vraćati u poplavljeno područje sve dok nadležni organi ne objave da je povratak siguran (pratite vijesti).
- Vodite računa o putevima koje je odnijela voda, odronima i oborenim stablima i dalekovodima.
- Držite se podalje od oborenih dalekovoda.
- Ako je objekat bio poplavljen, provjerite koliko je siguran prije nego što u njega uđete.
- Provjerite sva oštećenja na konstrukciji. Pregledajte temelje radi pukotina ili druge štete.
- Ako sumnjate, ne ulazite u objekat prije nego što ga nadležni organ pregleda radi utvrđivanja sigurnosti objekta.
- Vodite računa o požarnim opasnostima (naprimjer, plinske cijevi, poplavljeno strujno kolo, itd.).
- Ispumpajte vodu iz podruma (ako je to primjenjivo).
- Ako sumnjate, ostavite struju isključenu sve dok električar ne pregleda sustav. Potrebno je provjeriti sve električne aparate prije nego što se ponovo počnu koristiti.

ZAŠTITA OD POŽARA

Što je potrebno uraditi prije/tijekom/ nakon što izbije požar u objektu

I. PRIJE POŽARA (MJERE PREDOSTROŽNOSTI)

- Procijenite da li je vaš stan/kuća/uredski prostor u skladu s propisima zaštite od požara
- Razmotrite mogućnost osiguranja vaše kuće/stana i osobnih stvari od požara
  - Vodite računa o tome da članovi vašeg domaćinstva/ kolege znaju koje brojeve telefona trebaju nazvati u slučaju požara: 123, 122 i 121
  - Vodite računa o tome da je broj ulice na vašoj kući/ zgradi u kojoj radite jasno vidljiv s ulice
    - Skupa s članovima vašeg domaćinstva/kolegama upoznati se s planom evakuacije u slučaju požara,
  - Saznajte gdje se nalaze aparati i hidranti za gašenje požara i kako se ispravno koriste.
  - Saznajte gdje se nalaze izlazi za evakuaciju u slučaju opasnosti, vodite računa da su prolazi koji se koriste u slučaju opasnosti obilježeni i da na njima nema prepreka
  - Ne ostavljajte uključene aparate kao što su šporet, rerna, grijalice, kamin i drugo dok ste odsutni
  - Ne ostavljajte bez nadzora zapaljene svijeće i neugašene opuške
  - Vodite računa da su šibice i upaljači izvan dohvata djece i objasnite im rizike
  - Instalirajte detektore požara u objektima stanovanja i redovno ih kontrolišite
  - Očistite dimnjak prije početka sezone grijanja

- Vodite računa o ispravnosti električnih i plinskih instalacija
- Uvijek znajte gdje se vaši najvažniji osobni dokumenti i dragocjenosti nalaze

II. ŠTO RADITI TIJEKOM POŽARA?

- Ne paničite
- Ako se radi o velikom požaru, odmah napustite objekat i vodite računa o tome da isto urade svi članovi vašeg domaćinstva /sve kolege. Pokrijte lice i kosu, brzo se udaljite i vodite računa o predmetima koji mogu pasti s visine. Ne vraćajte se u objekat (zgradu/kuću, druge objekte)
- Pozovite vatrogasce 123, policiju 122 ili civilnu zaštitu 121 kako biste dojavili požar
- Ako je početni požar (malog obima i inteziteta), pokušajte požar ugaziti aparatom za gašenje požara ili nekim drugim sredstvima
  - . Ako to nije moguće, evakuirajte sve osobe iz zgrade/kuće ili drugog objekta
- Pokušajte zatvoriti sve prozore i vrata i isključite struju i plin
- Ako ima puno dima, pužite po podu, zadržite dah, dišite plitko i ako je moguće, zavežite ili držite mokru tkaninu/ peškir preko nosa i usta
- Ako je požar zahvatio vašu odjeću, bacite se na pod i kotrljajte se
- U slučaju požara nikad ne koristite lift .

Ako niste sigurni da ste poduzeli mjere predostrožnosti, obratite se vatrogasnom društvu i zamolite da pregleda prostor i utvrdi da nema više opasnosti od požara.

Posebno vodite računa o ranjivim osobama (osobe s invaliditetom i bolesne osobe, djeca, žene, osobe starije životne dobi, itd.) .

III. ŠTO URADITI POSLIJE POŽARA

- Nemojte ulaziti u zgradu/kuću ili drugi objekt prije nego što vatrogasci potvrde da je objekat siguran
  - Ako ste sami gasili požar, provjerite da li je požar u potpunosti ugašen
  - Kada ste u potpunosti sigurni da nema više opasnosti od požara, otvorite vrata i prozore – nemojte se zadržavati u objektu sve dok se prostorije potpuno ne provjetre
  - Prilikom ulaska u objekat vodite računa o predmetima koji mogu pasti

ZAŠTITA OD POTRESA

Što je potrebno uraditi tijekom/ nakon što izbije potres

KAKO PREPOZNATI POTRES: Mali i umjereni potresi:

- Mogu trajati svega nekoliko sekundi i ne predstavljaju nikakav rizik od izvanredne situacije.
- Lusteri se mogu pomjerati i kućni predmeti mogu zveckati.
- U čaši/šerpama/bazenu se može pomjerati voda.
- Pod nogama možete osjetiti lagano podrhtavanje.
- Nakon podrhtavanja možete čuti snažan udarac.

Snažni potresi

- Mogu trajati do nekoliko minuta i prouzročiti veliku katastrofu (posebno ako je jačina potresa velika, ako je epicentar u blizini gusto naseljenog mjesta i ako je epicentar blizu zemljine površine).
- Zemlja ili pod se vjerojatno pomiču, čak u znatnoj mjeri.
- Pomiče se voda u čašama/šerpama/bazenima.
- Vjerojatno ćete imati osjećaj da se tresete, a nakon toga da se kotrljate, kao da ste u moru.
- Možete vidjeti zgrade kako se njišu ili čuti tresak.

- Možete imati vrtoglavicu i možda se nećete moći kretati dok traje zemljotres.
- Ako živite u zgradi s više katova ili u neboderu, možete u većoj mjeri osjetiti ljuljanje, a manje podrhtavanje nego što ljudi osjete u manjim, nižim zgradama. Niži katovi će se tresti brže, kao i stanovi. Na višim katovima će kretanje biti sporije, ali će se zgrada micati s jedne strane na drugu.
- Namještaj i nepričvršćeni predmeti mogu pasti ili se klizati po podu i preletjeti kroz prostoriju.
- Nepričvršćeni lusteri i lampe i stropni paneli mogu pasti.
- Prozori mogu biti polomljeni.
- Protupožarni alarmi i sistemi prskalice se mogu aktivirati.
- Može doći do prekida snabdijevanja električnom energijom.

TIJEKOM POTRESA: Ako se nalazite u zatvorenom prostoru :

- Lezite na pod, pokrijte glavu i držite se
- Lezite ispod teškog komada namještaja kao što su stol, radni stol, krevet ili bilo koji drugi čvrsti komad namještaja.
- Pokrijte glavu i tijelo kako biste se zaštitili od predmeta koji padaju.
- Držite se za predmet dok podrhtavanje ne prestane.
- Ako ne možete leći ispod čvrstog komada namještaja, ravno se ispružite na pod ili se skupite uz unutrašnji zid i zaštitite glavu i vrat rukama.
- Odmaknite se od prozora i polica s teškim predmetima.
- Ako ste u školi, lezite pod stol i tu ostanite. Lice vam treba biti okrenuto od prozora.
- Napustite zgradu čim prestane podrhtavanje (naknadni potresi su mogući ubrzo nakon prvog potresa).
- Pomozite drugima da se evakuiraju (ako im je potrebna pomoć).
- Ostanite na otvorenom (mogući su naknadni potresi).
- Otiđite na otvoren prostor koji je udaljen od zgrada, izbjegavajte vanjske zidove.

Ako se nalazite u vozilu:

- Zaustavite se na sigurnom i ostanite u vozilu.
- Oslobodite cestu za vozila za spašavanje i interventna vozila.
- Izbjegavajte mostove, nadvožnjake, podvožnjake, zgrade, zidove i sve drugo što bi se moglo srušiti.
- Pratite radio u vozilu radi instrukcija.
- Ne pokušavajte izaći iz vozila ako se preko vozila nalaze srušeni električni vodovi. Čekajte na akciju spašavanja.

NAKON POTRESA

- Ostanite mirni.
- Nemojte predugo koristiti mobilni telefon (mreža može pasti, što bi ometalo koordinaciju spasilaca).
- Budite spremni za naknadne potrese i sekundarne opasnosti.
- Ostanite na otvorenom sve dok vam drugačije instrukcije ne izda stožer civilne zaštite u vašoj jedinici lokalne samouprave
- Provjerite da li ima povrijeđenih i zatrpanih osoba u vašem susjedstvu.
- Pružite pomoć najranjivijim ljudima (osobama s invaliditetom, osobama starije životne dobi, dojenčadi, itd.).
- Usmjerite pripadnike spasilačkih timova na mjesta na kojima su ljudi možda zatrpani.
- Pazite na pukotine na kolovozu, na komade stijena na cesti, oborene dalekovode, itd.
- Držite se na udaljenosti od srušenih dalekovoda.
- Ako je vašu kuću pogodio potres, provjerite koliko je sigurna prije nego što u nju uđete (stabilnost konstrukcije, pukotine, itd.).
- Ako sumnjate, nemojte ulaziti u zgradu sve dok je ne pregleda nadležni organ.
- Ako se morate evakuirati, ponesite sa sobom vaš paket potrepština za izvanredne situacije i druge osnovne potrepštine. Na vidnom mjestu ostavite poruku u kojoj piše gdje vas mogu naći. Svoje kućne ljubimce odvedite u sklonište koje prihvata kućne ljubimce.
- Obratite pažnju na požarne opasnosti (naprimjer, oštećeni plinovodi, poplavljeni strujna kola, itd.).
- Ako sumnjate, nemojte uključivati struju sve dok električar ne pregleda sustav.

ZAŠTITA OD KLIZIŠTA

Što je potrebno uraditi tijekom/ nakon pojave klizišta

I. PRIJE POJAVE KLIZIŠTA (MJERE PREDOSTROŽNOSTI)

- Ne preporučuje se kupovina zemljišta za gradnju kuće na padinama ili ispod padina koje su sklone klizanju, tj. u zonama u kojima je visok stupanj rizika od klizišta.
- Saznajte da li su se na tom zemljištu klizišta ranije pokretala (stariji stanovnici bi mogli znati).
- Pregledajte zemljište i okolinu kako biste vidjeli da li ima tragova klizanja tla ili odrona niz padinu.
- Vodite računa o tome da prirodni vodotoci iznad vaše kuće nisu blokirani.
- Nemojte blokirati niti jedan prirodni vodotok prilikom gradnje kuće i priključka na elektroenergetsku, plinsku, vodovodnu mrežu, prilikom uvođenja telefonskog priključka, itd.
- Ako gradite kuću na strmoj padini/ispod strme padine: — prilagodite projekt i tehničke karakteristike objekta, — nemojte uklanjati drveće i drugu vegetaciju s padine, — instalirajte fleksibilne cijevne spojnice.
- Ako živite na padini sklonoj klizanju: — provjeravajte vremensku prognozu kako biste doznali kada se očekuju obilne kiše, — izradite porodični plan pripravnosti za pojavu klizišta (što uraditi ako klizište odsiječe prilazni put, gdje otići u slučaju evakuacije, itd.), — uvijek imajte zalihe osnovnih potrepština (hrana, voda za piće,

baterijska lampa, lijekovi, paket prve pomoći, itd.), — u slučaju potresa, odmah napustite zonu opasnosti od klizišta i sklonite se na sigurnu lokaciju.

- Nastojte prepoznati znakove upozorenja na odrone i klizanja tla: — pojavljuju se manja klizišta, odron kamenja i manjih komada stijena, itd. — drveće se progresivno povija, — javljaju se novi izvori vode, — nivo vodostaja lokvi, manjih i većih potoka i rijeka raste velikom brzinom, — zvuk sporog kretanja materijala, — neobični zvukovi (pucanje stabala, itd.), — pucanje podzemnih cijevi (vodovodnih, kanalizacionih, plinskih ...), — savijanje ili pomicanje potpornih zidova, ograda ... — javljaju se nove pukotine i postojeće pukotine na kolovozu, trotoaru itd. se šire, — na fasadi objekata se javljaju nove pukotine, — vidljive rupe između vrata i dovratnika-štoka i prozorskog otvora i okvira, — pratite neobično ponašanje domaćih životinja: one su osjetljive na prirodne opasnosti.

- Ako primijetite neke od ovih znakova, pozovite operativni centar civilne zaštite (121), policiju (122) ili vatrogasce (123).

- Upozorite susjede koji možda nisu svjesni potencijalne prijetnje.

- Ako odlučite da se evakuirate, odmah to uradite (slom terena/klizanje može biti skoro trenutno).

II. ZA VRIJEME TRAJANJA KLIZIŠTA

- Ako se evakuirate, nastojte izbjeći moguću putanju klizišta na način da koristite najkraći put do sigurnog mjesta.

- Pomozite susjedima da se evakuiraju (ako im je potrebna pomoć).

- Ako primijetite odron kamenja i manjih komada stijena, nastojte se sakriti iza drveća, stijena i drugih objekata i rukama zaštititi glavu.

- Udaljite se od potencijalnog reaktiviranog klizišta,

- Prilikom vožnje vodite računa o pukotinama na kolovozu, vodotocima, kamenju, drveću i električnim vodovima na kolovozu, itd.

III. NAKON POJAVE KLIZIŠTA

- Nemojte se vraćati u područje klizišta sve dok nadležni organi ne kažu da je povratak siguran.

- Provjerite da li ima povrijeđenih ili zatrpanih osoba u blizini klizišta, ali nemojte ulaziti u zonu klizišta.

- Usmjerite spasitelje na mjesta na kojima su ljudi možda zatrpani.

- Pružite pomoć najranjivijim ljudima (osobama s invaliditetom, osobama starije životne dobi, novorođenčadi, itd.).

- Vodite računa o pukotinama, kamenju na kolovozu, oborenim električnim vodovima, itd.

- Ne približavajte se oborenim električnim vodovima.

- Obavijestite susjede o klizištu (možda su negdje otišli i ne znaju za događaj).

- Ako je neki objekt ugrožen klizištem provjerite koliko je siguran prije nego što u njega uđete (konstrukcijska stabilnost, pukotine, itd.).
- U slučaju sumnje, ne ulazite u objekat prije nego što nadležni organi odobre.
- Obratite pažnju na opasnosti od požara (naprimjer, oštećeni plinovodi, poplavljeni strujni krugovi, itd.).
- U slučaju sumnje, nemojte uključivati struju prije nego što električar provjeri sistem.
  - Slikajte oštećenja na objektu i u unutrašnjosti objekta za potrebe podnošenja zahtjeva za odštetu od osiguranja.
  - Prije preduzimanja popravki na objektu ili okolnom terenu razgovarajte sa stručnjakom o vjerojatnoći pojave novih klizišta, načinima sprečavanja ili ublažavanja rizika od klizišta, itd.
- Posadite drveće ako se procijeni da je potrebno vršiti sadnju.

ZAŠTITA OD NEVREMENA I UDARA GROMA

Što učiniti tijekom/nakon nevremena i udara groma

Ključ zaštite od nevremena i udara groma je skloniti se unutar najbliže dostupne zaštitne strukture.

Kada ste izvan ili udaljeni od najbliže dostupne zaštitne strukture, pogledajte povremeno u nebo. Pratite znakove približavanja nevremena.

- Svi ljudi na otvorenom prostoru bez obzira da li pješake ili su na biciklu ili motoru nalaze se u opasnosti od udara groma. Zato čim vidite munju ili čujete grmljavinu, otidite u zaklon. Prilikom odlaska i izlaska iz dostupne zaštitne strukture ne zaboravite na **pravilo 30:30**. Čim čujete grmljavinu u vremenskom razmaku od 30 sec i manje nakon sijevanja munje odmah otidite u zaklon, a izađite iz zaklona 30 min. nakon grmljavine. Aktivnosti na otvorenom treba izbjegavati sve dok traje grmljavina.
- Čak i unutar prikladnog zaklona još uvijek su potrebne neke dodatne mjere opreza. Ne dirajte i ne koristite telefone, priključne elek. aparate, držite se podalje od elektro i vodovodne instalacije, električnih utičnica.
- Izvući električne i antenske utikače iz mašina, televizora, računara, printera i sl.
- Ostati izvan kade i tuš kupaonica, ne prati rublje niti posuđe.

- U automobilu, pokušajte izbjegavati dodirivanje bilo kojeg dijela metalnog okvira ili prozorskog stakla.
- Odmaknite se od metalnih ograda, oslobodite se metalnih predmeta i nemojte se oslanjati na mokre stijene.
- U šumi, gdje je drveće jednake visine manja je opasnost od udara groma, ipak odmaknite se od visokih stabala i ruba šume. Čučnite i udaljite se barem 10m od debelih stabala.
- Ako ste u automobilu i u vožnji, bljesak munje i groma može imati kobne pogreške u vožnji ali i jaka kiša često zamagljuje pogled. Signalni uređaji na raskrsnicama mogu biti van funkcije, zato obavezno stanite i ugasite motor automobila.
- Ostanite daleko od izoliranih objekata kao što su usamljena drveća, dalekovodi-rasvjetni – antenski stubovi i sl.

PRUŽANJE PRVE POMOĆI UNESREĆENOM:

- Odmah pozvati hitnu medicinsku pomoć. Žrtvi udara groma može se odmah pristupiti i dodirnuti je bez opasnosti. Spasitelj mora procijeniti, vodeći računa o osobnoj sigurnosti da li je žrtvu moguće premjestiti u sigurniji zaklon.
- S prvom pomoći odmah započeti ukoliko je unesrećenik bez svijesti, ima isprekidano disanje ili uopće ne diše, nema opipljivog pulsa ili ima raširene zjenice.
- Unesrećenog položiti na leđa i odmah započeti sa masažama srca. Pri tome osloboditi sve dišne puteve. S obje ruke (jednom na drugoj) 10 puta pritiskati prsa u razmaku od 1 sec. toliko snažno da se prsni koš spusti do 5 cm.
- Ako unesrećeni nije počeo disati ponoviti postupak ili početi oživljavanjem usta na usta. To se mora tako dugo ponavljati dok ne dođe pomoć ili liječnik.
- Kad ima više unesrećenih prednost u zbrinjavanju uvijek imaju oni koje treba oživljavati.
- Unesrećenog postaviti u bočni položaj i zbrinuti ostale ozljede. Svaku žrtvu treba prevesti u bolnicu uz stalni nadzor životnih funkcija.

ZAŠTITA OD SUŠE I OLUJNIH VJETROVA

Postupci u slučaju suše:

- štedljivo koristiti pitku vodu iz vodovoda
- zbog mogućih redukcija vode, osigurati pričuvu vode za piće
- ne ložiti vatru na otvorenom, ne bacati opuške i zapaljene šibice u prirodi zbog opasnosti od nastanka i širenja požara.

Postupci u slučaju toplinskog vala:

- pratiti vremensku prognozu
- kloniti se vrućine
- izbjegavati izlazak između 11 i 16 sati
- izbjegavati fizički napore i aktivnosti na otvorenom
- redovito piti vodu ili voćne sokove, a izbjegavati alkohol, kavu i čaj
- ako osjećate glavobolju, vrtoglavicu, mučninu, nagli porast temperature, grčeve, nesvjesticu ili druge slične simptome, nazovite svoga liječnika ili hitnu medicinsku pomoć
- nekoliko puta tijekom dana osvježiti se hladnom vodom.

ZAŠTITA OD INDUSTRIJSKIH NESREĆA

Što uraditi prije/tijekom/nakon industrijske nesreće—vodič za građane izvan industrijskog pogona na koje nesreća može imati efekt

I. PRIJE INDUSTRIJSKE NESREĆE (MJERE PREDOSTROŽNOSTI)

- Upoznajte se s vrstom industrijskog pogona ili postrojenja u blizini vašeg doma i s potencijalnim opasnostima koje mogu nastati uslijed industrijske nesreće.
- Razmislite o osiguranju kuće/stana i lične imovine od industrijske nesreće.
- Saznajte što trebate uraditi u slučaju industrijske nesreće (zatvoriti vrata i prozore, napustiti kuću, ne piti vodu, koristiti zaštitnu masku za disanje, odrediti smjer u kojem će se vršiti evakuacija i kuda ići itd.).
- Upoznajte se sa zvučnim signalima za uzbunjivanje koji se koriste u slučaju industrijske nesreće.
- Nabavite opremu i sredstva za osobne zaštitu i zaštitu vaše obitelji.
- Razgovarajte s članovima svoje obitelji o potencijalnim opasnostima i načinu osobne zaštite (u zavisnosti od vrste nesreće preporučuje se ostanak u objektu ili evakuacija).
- Vodite računa o tome da članovi vašeg domaćinstva znaju telefonske brojeve koje trebaju pozvati u slučaju industrijske nesreće (121, 122 ili 123).

II. ŠTO RADITI TIJEKOM TRAJANJA INDUSTRIJSKE NESREĆE

- Ne paničite.
- Uključite radio i TV prijemnike kako biste dobili informacije o nesreći i mjerama zaštite i spašavanja koje je potrebno poduzeti.
- Poduzmite mjere zaštite i spašavanja prema uputama koje daju nadležni organi, službe ili sredstva javnog informiranja

III. ŠTO URADITI POSLIJE INDUSTRIJSKE NESREĆE

- Nemojte se vraćati u kuću/stan sve dok nadležni organi ne potvrde da je povratak siguran.
- Pregledajte (i ako je potrebno, prilagodite) upute za djelovanje u izvanrednim situacijama

EVAKUACIJA I ZBRINJAVANJE UGROŽENIH I STRADALIH

EVAKUACIJA:

Evakuacija je postupak pri kojem nadležni stožer civilne zaštite provodi plansko, organizirano i privremeno premještanje stanovništva i materijalnih dobara s ugroženog na neugroženo ili manje ugroženo područje na vrijeme duže od 48 sati, uz organizirano zbrinjavanje evakuiranog stanovništva.

U slučaju evakuacije potrebno je pripremiti:

- Ponijeti osobne dokumente za sebe i članove obitelji
- Isključiti struju, plin i vodu u objektu/stanu koji se napušta
- Zaključati objekt/ stan
- Uzeti obavezne lijekove za sebe i članove svoje porodice
- Ponijeti hranu i piće za sebe i članove porodice
- Obavijestiti osobe odgovorne za provedbu evakuacije o kroničnim bolestima u porodici koja zahtijevaju poseban tretman i zdravstvenu skrb.
- Ne zaboravite na kućne ljubimce ukoliko ih imate.

ZBRINJAVANJE:

Mjere zbrinjavanja ostvaruju se tako što se po hitnom postupku za ugroženo i stradalo stanovništvo koje je evakuirano mora osigurati smještaj, ishrana, zdravstvene i ostale potrebe koje se smatraju prijeko potrebnim za život na neugroženom ili manje ugroženom području.

UPUTE GRAĐANIMA SA PODRUČJA POGOĐENIH PRIRODNIM I DRUGIM NESREĆAMA:

Voda za piće može biti zagađena u područjima pogođenim prirodnim i drugim nesrećama zbog toga vodu sa slavina, individualnih bunara ili izvora ne treba piti dok se voda ne ispita i dok se ne daju odgovarajuće preporuke.

Preporučuje se da se konzumira flaširana voda.

Voda se pravilno prokuhava tako što se ostavi da ključa najmanje 1 minutu, kako bi se uništile sve bakterije, a zatim se prohladi i koristi tijekom istog dana. Prokuhavanje vode će imati efekta ako je voda samo mikrobiološki zagađena. Ako je voda zagađena kemikalijama, prokuhavanje je neće učiniti prikladnom za piće i takva voda se ne smije koristiti. Ako se voda za piće dezinficira, dezinfekciju vršiti prema uputstvu za doziranje, zavisno od dezinfekcionog sredstva. U slučaju nejasnoća u vezi s doziranjem dezinfekcionog sredstva, obratiti se ustanovi od koje je sredstvo nabavljeno.

Higijenski neispravna voda se ne smije upotrebljavati ni za pranje suđa, zuba, lica, ruku, pranje i pripremu namirnica i pravljenje leda.

Neophodno je održavanje osobne higijene, naročito često pranje ruku sapunom (prije jela, nakon korištenja toaleta, nakon čišćenja naplavnog otpada i nakon rukovanja predmetima koji su došli u kontakt sa naplavnom ili kanalizacijskom vodom). Posebnu pozornost treba obratiti na čistoću ruku kod djece i starijih osoba.

Ako dođe do povređivanja, važno je znati da se otvorene rane moraju očistiti i zaštititi flasterom ili zavojem, kako bi se spriječila infekcija, te da se mora spriječiti kontakt rane s nečistom vodom. Nekada je potreban i dodatni tretman (npr. vakciniranje protiv tetanusa), a liječničku pomoć je obavezno potražiti ako se pojave crvenilo, otok ili gnojni iscjedak na rani.

Ljekarsku pomoć treba potražiti i u slučaju pojave mučnine, povraćanja, slabosti, proljeva, povišene temperature itd.